

ÖNEMLİ BİR ULUSLARASI TASARIM BAŞARISININ ÖYKÜSÜ

Uluslararası Tasarım Ödülleri 2007' yi (International Design Awards 2007) Kazanan Türk!

Newyork'da her yıl düzenlenen ve Dünyanın en prestijli yarışmalarından birisi olarak kabul gören Uluslararası Tasarım Ödülleri 2007 (IDA 2007) ;mimarlık,iç mimarlık, moda, ürün ve grafik tasarımı konusundaki uluslararası sıradışı tasarım çalışmalarının ayrı, ayrı gruplarda değerlendirildiği organizasyon olarak bilinmekte ve tasarım otoritelerce her yılın tasarım oscarları olarak değerlendirilmektedir.

Dünyanın önde gelen tasarımcılarının ve sponsorların yoğun katılımı ile en mediatik tasarım organizasyonu olarak kabul edilen ve kazanan eserlerin yıl süresince saygın müzelerde, uluslararası ortamlarda sergilenme imkanı tanındığı ve ayrıca kazanan eserlerin 100.000 tirajlı bir kitap içerisinde toplanması bir gelenek haline gelmiştir. Jüri tarafından gruplarında en başarılı ve sıra dışı bulunan eserler, basın yayın organlarıca sergilenerek toplumda iyi tasarım bilinci geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bu yılın ödülleri 2008 mayıs ayında Newyork kentinde büyük bir tören ile proje sahiplerine verilecektir.

Bu sene IDA 2007 'e; 32 ülkeden 1000 'in üzerinde proje katılmış ve eserler dünyanın önde gelen tasarımcılarından oluşan büyük jüri tarafından değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme sonucunda ödüle layık bulunan tüm eserler; www.idesignawards.com ve www.idesinawards.com/winner/07 izlenebilir.

IDA 2007 'de ve ilk defa bir Türk Tasarım Ekibi, ürün tasarımı başlığı altında; en iyi tekne tasarımı grubunda birincilik, ve pek çok alt başlığın yer aldığı ulaşım grubunda; tekne projesi ile yılın en iyi ulaşım aracı tasarımı 1. ödülü olmak

üzere; 2 birincilik kazanarak bir tasarımcının en büyük düşlerinden birini gerçekleştirmiş bulunmaktadır. Özellikle dünyanın en iyi tasarımcılarının ve markalarının ödül aldığı bu prestijli yarışmada bu yıl; dünyanın en tanınmış mimarlarından kabul edilen Zaha Hadid mobilya ve mimarı ürünleri, British Airways yeni uçak koltukları ile Apple firmasının çocuklar için yeni diz üstü bilgisayar ürünleri ile kazananlar arasında olduğu görülebilir.

ODTÜ öğretim üyesi ve Endüstri Ürünleri Tasarımcısı, Dr. Hakan Gürsu ve yardımcı Tasarımcı Sözüm Doğan(ODTÜ) tarafından tasarlanan "volitan" adlı proje; geleceğin en yenilikçi ve çevreci teknesi olarak IDA 2007'de büyük jüri tarafından 2 başlık altında 1. lik ödülüne layık görülmüştür.

Volitan, güneş ve rüzgar enerjisi kullanarak hareket eden, deniz suyundan tatlı su çevrimini gerçekleştiren, karbondioksit atık üretmeyen, geleceğin alternatif teknelerinden birisi olarak tasarlanmıştır. Güneş panellerini hareketli katı yelkenler olarak kullanan, tekne dışında yer alan 2 adet hareketli elektrik motoru ile desteklenmektedir. Volitan nokta dönüşü yapabilen ilk deniz aracıdır. Yakıt bağımlılığını tamamen ortadan kaldıran, 18 -20 deniz mili ile gece ve gündüz sürekli yolculuk yapabilen ayrıca yüksek manevra gücüne sahip, 32 m. boyunda bir yolcu teknesidir. Kurşun şarj pilleri yerine jel akü kullanımı ile çevre duyarlılığını pekiştirmektedir. Yelkenlerin tasarlandığı şekli itibarı ile mevcut denge sorunlarına getirdiği çözümlerler başta olmak üzere, tekne tasarımında devrim kabul edilebilecek pek çok yeniliği içinde barındırmaktadır.

Volitan, ismini Akdenizde yaşayan tek uçan balıktan almıştır. Volitan; gelecek için çevreye duyarlı denizciliğin yeni sembolü olarak geliştirilmiş, akışkan ve sıradışı görünümü ile Türk tasarım potansiyelini ve giderek önem kazanan çevre sorunlarına yaratıcı duyarlılığımızın tüm dünyaya tanıtılmasında önemli bir rol üstlenmiştir. Proje, geliştirilme aşamasında Tübitak MAM/Ulusal Enerji ajansınca desteklenmiştir.

Ulusal marka yaratma gücünün, gerçekte ve ağırlıklı uluslararası alanlarda gösterilen başarılarla dayandığını olgusundan hareket edildiğinde; bu ilklerin ve başarıların toplumsal motivasyon değeri ve ulusal endüstriye etkisi çok önemlidir. Özellikle ülkemizde giderek önemli bir sektör olan yat tasarımı, imalat sektörüne getireceği prestij ve katkının ne kadar önemli olduğu yatsınamaz bir gerçektir. Diğer taraftan, Ulusal Tasarım bilincinin yaratılması ve gelişmesinde, uluslararası ortamlardaki marka kimliğinin, varlığının ve kalıcılığının bu ve benzeri buluş değeri taşıyan özgün tasarım projeleri ile mümkün olacağıda işin önemli püf noktalarından birisidir.

Designnobis ne zaman kuruldu, kurucuları kimlerdir. ?

Designnobis haziran 2006 da; Hakan Gürsu, tarafından 4 genç tasarımcı ile birlikte Ankara da kuruldu. Bir tekno-kent şirketi olarak hizmet vermeyi hedefleyen oluşum; yeni ürün geliştirme ve endüstri tasarımı hizmetleri vermek, Türk tasarımını "sıradışı" ürünler ile yurtdışında tanıtmak ve ulusal tasarımın etkili temel taşlarından birisi ol-

mak amacıyla çalışmalarına başladı. Küçük hedefleri olmayan, büyük düşleri olan bir idealist oluşum olarak dünyaya geldi . Oluşum henüz 1.8 yaşındadır.

IDA 2007'ye katılmaya nasıl karar verdik?

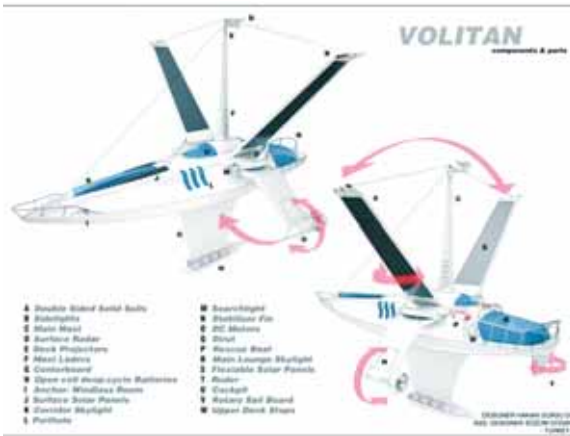
Volitan; Dr. Hakan Gürsu'nun geliştirdiği uzun dönemli projelerden birisidir. Belli bir aşamada kavramsal proje ekip ile paylaşılmış; ekibin inanç ve desteği sonucu ürünleşmesi 3.5 aylık çok yoğun bir çalışma programı ile yoğun bir ortaya çıkmıştır. Designnobis kurulduğu gündem beri, 3 yurt dışı ve 6 ulusal yarışma da ödüllere layık bulunmuştur. İMMİB de 2005, 2006 ve 2007 de kazanılmak üzere 6 ödül ve uluslararası vana yarışmasında 1 ödül olmak üzere, toplam 9 ödülü bu kısa süreye sığdırmıştır. 16 ayda 9 ödül kazanıldığı düşünüldüğünde keyifli bir çalışma sürecinin yoğunlukla yaşandığı ve sıradışı bir performans yakalandığı ortaya çıkmaktadır. Hakan Gürsu'nun, meslek yaşamında kazandığı mimari ve tasarım ödüllerin toplamı ise; 20 nin üzerindedir. Designnobis içersindeki tüm ekip elemanları, ödüllü genç tasarımcılar olup herbirisi konularında ayrı ayrı özel becerilere ve değişik tasarım ödüllerine sahiptir.

Volitan, ilk defa Amerikada business week sponsorluğunda düzenlenen; Design Excellence 2007 gönderilmiş, 3000 proje arasında ilk 10 kalmasına rağmen derece alamamıştır. Sonuçların belli olduğu gün ekip tarafından dünyanın en mediatik yarışmalarından olan IDA 2007'ye de yollanmasına karar verilmiştir.

Tekne tasarımına kimler imza attı?

Tekne Tasarımı .Dr.Hakan Gürsu tarafından geliştirilmiş, yardımcı tasarımcı Sözüm Doğan'ın katılımı ile proje uygulama ve modelleme aşamasına geçilmiş ve teslim aşamasında mimar Gülsüm Baran'ın destekleri ile bitirilmiştir. Projenin animasyon filmi ise; Sözüm Doğan'ın olağan üstü gayreti ve çabası ile ortaya çıkarılmıştır. Çalışma süresince Designnobilis ekibi ve stajyerlerin manevi desteklerinin de altını çizmekte büyük yarar vardır. Kapsamlı teknik raporlar ise; Hakan hocanın başkanlığında bir çok uzman desteği ve görüşü alınarak hazırlanmıştır. Bu birikimler çerçevesinde eski deniz ulaşımının; teknolojinin desteği ile tekrar yüceltilmesini ve çevreye duyarlılığı vurgulamayı hedefleyen bu proje ile çok keyifli ve prestijli bir ulaşım aracı olarak "volitan" ortaya çıktı. Doğaya saygının çizgisellik kadar kullanım tarzı ile de mümkün olduğunu simgeleyen ileri teknoloji seçenekleri ile doğanın ahengini buluşturan bir ürün olarak taktir toplanmaktadır.

Tasarım sürecini nasıl geliştirdi ?

Designnobilis, diğer çalışmalarını yürütürken bu ürünü de ortaya çıkarmıştır. Uzun süreli kavramsal ve teknolojik araştırmalar belli bir noktaya geldiğinde, Hakan Gürsu tarafından geliştirilen eskizler çerçevesinde ekip projenin 3 boyutlu çalışmalarına girmiştir. Özellikle bilgisayar ortamında günlerce süren ürün geliştirme çalışması, iç mekan edütleri ile birleştirilmiş, işletim sis-

temleri ve kullanıcı değerlerinin projeye yüklenmesi ile son şeklini almıştır. Teknenin ekip tarafından inançla ve keyifle benimsenmesinin bir doğal sonucu olarak ve fikri daha iyi anlatabilmek amacıyla bir animasyon film yapımı gündeme gelmiş ve çok kısıtlı olanaklarla günlerce süren bir çalışma sonucunda film ortaya çıkarılmıştır.

Tasarım sırasında ne gibi zorluklar yaşadık?

Ürün Tasarımı Mesleğinin kurumsallaşmasının önünde aşılması gereken sayısız engel olduğunun bilincine fazlası ile vakıf olarak; İnandığınız veya güvendiğiniz bir fikri hele ürünleştirmek, yatırımcı veya sponsor arayışları gibi henüz ülkemiz için beyhude çabalar; özellikle de kapsamlı ve pahalı bir ürün geliştirenler için oldukça zor ve zahmetli bir uğraşlardır.

Öncelikle ürünün kavramsal olarak geliştirilmesinde, insan gücü, finansman, mekan ve zaman gerektiren süreçler olarak bu zorluklar tasarımcının önüne her aşama da çıkmaktadır. Bu çerçevede bakıldığında Volitanın sponsoru yoktur. Sadece projenin son aşamasında, Tübitak MAM Enerji ajansının kurumsal desteği sağlamıştır.

Bu kapsamda yarışmaların "innovasyon" katkısı net ve rasyonel bir şekilde ortaya konmadan kazanılamayacağı yadsınamayacak bir gerçektir. Kazanılan başarının "kabuklara" sığmayacağını gerçeği belki de; devam edecek başarılar ile daha iyi anlaşılacak diye düşünüyoruz.

Bütün araştırma ve geliştirme çalışması, başta proje müellifinin çabasına, ekip arkadaşlarının projeye olan inancı ile Designnobilis tesislerinde, kısıtlı olanaklar çerçevesinde özveri ile hazırlanmıştır. Eş değer projeler yapan diğer uluslararası tasarım ekiplerinin şartlarına sahip olmadığımızı bilerek, bunu verdiği motivasyon ile imkansız başarmak amacıyla ve kendimize güvenerek bu fikri ürünleştirdik. Sonuçta ekipte efsanevi tekne tasarımcıları yoktu. Diğer bir deyişle, milyon dolarlık tekneleri yapan firmaların desteğine de sahip değildik. Bu durum da bizi daha özgür kılarak ve yatırımcı baskısından

uzaklaştırarak rahat ve esnek hareket etmemizin önünü açmıştır..

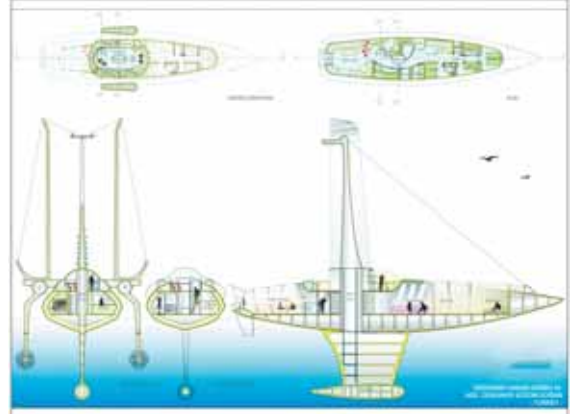
Nedir tekne Volitan ?

Volitan, güneş ve rüzgar enerjisi kullanarak hareket eden, deniz suyundan tatlı su çevrimini gerçekleştiren, karbondioksit atık üretmeyen, geleceğin alternatif teknelerinden birisi olarak tasarlanmıştır. Volitan, sadece yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımını ile hareket etmesi hedeflenen ve bunun önemi insanlığa tekrar hatırlatmak amacıyla tasarlanmış bir yeni deniz ulaşım sembolü olarak düşünülmüştür .

Güneş panellerini hareketli katı yelkenler olarak kullanan, tekne dışında yer alan 2 adet hareketli elektrik motoru ile desteklenmektedir. Volitan nokta dönüşü yapabilen ilk deniz aracıdır. Yakıt bağımlılığını tamamen ortadan kaldıran, ortalama 16 knot deniz mili ile gece ve gündüz sürekli yolculuk yapabilen ayrıca yüksek manevra gücüne sahip, 32 m. boyunda bir yolcu teknesidir. Kurşun şarj pilleri yerine jel akü kullanımı ile çevre duyarlılığını pekiştirmektedir. Yelkenlerin tasarlandığı şekli itibarı ile mevcut denge sorunlarına getirdiği çözümlerler başta olmak üzere, tekne tasarımında devrim kabul edilebilecek pek çok yeniliği içinde barındırmaktadır.

Bu özelliklere nasıl karar verdik ?

Tekne teknolojik şartların gerektirdiği en uygun olan % 95 geri dönüşümlü değişik malzemelerden tasarlandı. Geri dönüşümü olmayan malzemelerde ise ; en uzun süreli kalıcılığı olan, dayanıklı malzemelerin kullanılması yönünde bir insiyatif kullanıldı. Hedefimiz hızlı bir tekne yaratmak değildi. Konvansiyonel olarak bir yelkenli hızını rüzgarlı ve güneşsiz ortamlarda sürdüreceği bir alt yapıyı ve güvenli bir teknenin oluşturulması yönündeki ilke kararlarımızı, hidrostatik ve aerodinamik prensipler çerçevesinde oluşturulan sıradışı bir dinamik form çalışması ile bütünleştirmeyi hedefledik. Yüksek manevra kabiliyeti ve değişik deniz koşullarında denge problemleri çok daha fazla önemsendi ve proje süresince titizlikle irdelendi .

Yarışmanın kriterleri neydi?

Bu tip prestij ağırlıklı uluslararası yarışmalarda hakim olan kriterler, sıradışılık, yaratıcılık, türünün öncülerinden olmak, gelecek nesillere, insanlığa getirdiği faydalar , üretilebilirlik, geri dönüşüm, çevreye duyarlılık ve orijinalite gibi ağırlıklı kriterlerden oluşmaktadır. Hedeflediğiniz kriterlere ne kadar başarı ile yaklaştığınız, ürününüzün çizdiğiniz kavramsal çerçeve içinde nasıl kurguladığınız ve bitmiş ürünün profesyonellik düzeyi sonucu birinci derecede etkileyen kriterlerdir. Sonuçta, ARGE bütçeleri sizinle asla kıyaslanmayacak kadar yüksek olan marka, kurum ve yapılar ile mücadele ettiğiniz bu yarışmalarda, tutarlılığınız kadar profesyonelliğiniz ile de ayakta kalmak durumundasınız. Şartların eşit olmadığı ama bir şekilde aynı kulvarlarda yarıştığınız global markalar ile birlikte anılmak ve ipi onlardan önce göğüslemek yarışmadaki tüm kriterleri unutturan en büyük beklenti olarak ön plana çıkmaktadır. Sonuç olarak tüm yarışmacıların tek ortak kriteri, katılımcıların tümünün sadece kazanmayı hedeflemesidir.

En yakın rakiplerimiz hangi ülkelerin ne tasarımlarıydı?

Dünyanın en ciddi tasarım firmalarının sadece bu ve benzeri bir kaç yarışmaya girdiği ve ciddi birikimler sonucu ortaya çıkan ürünlerini "taçlandırmak" amacıyla birbirleriyle her platformda mücadele ettikleri ve etmek zorunda oldukları rekabetin bir başka gerçeğidir.

Burada belki de yadırganması gereken, isimsiz kahramanların, efsaneler arasında kendine yer

açma mücadelesi ve bunun sadece imkansızlığı değil, hangi imkanlarla başarılı olduğu hikayesidir. Ödül alan gruplara ve ürünlere baktığınızda, hangi cesaretle ve aslında ne halt yediğini, nerede, neyi ve neyle başardığınızı sessizce anlama imkanı buluyorsunuz. Dünyanın en büyük tasarım firmaları arasında olduğunuzu bilecek ve onlarla keyfine mücadele etmek üzere bu sulara açılmış bulunuyorsunuz. Çok heyecanlı, bir o kadar keyifli ve idealist olmanız belkide yarışmalarda yaşanacak en büyük heyecanlardır. Sonuçta volitan ilk ve son projemiz değil, internet sitemizde yer alan , floger, viceversa, daisy, dou, muzzy, plenty ve surf adını verdiğimiz ürünlerimiz türlerinin sıradışı ürünleri olarak anılıyor, sergileniyor. Bunlara bakıldığında, başarıların bir şekilde yavaş yavaş gelişerek kazanıldığı hissediliyor. Bu çalışmalar bir ekip çalışmasının nihai sonucu değil...Sadece gelişim aşamalarından birisi olarak değerlendirildiğinde taşlar yerine oturuyor. Yaygın toplumsal çekingenliğin ve kendine güven problemleri çoktan üzerinden atmış bir ekibin bu tip girişimleri devam ettireceği bir sürpriz olmamalı artık .

Yarışma ödülümüz ne oldu? Bize ne gibi yararları olacak?

Büyük Tasarım yarışmalarında para ödülü verilmediği çok bilinen bir gerçektir. Hatta girebilmek için ve her kategori için ayrı ayrı katılım ücreti ödemek gerekmektedir. Kazandığınızda; IDA tarafından bastırılan ,100.000 tirajlı bir kitap içerisinde, kazanan tüm projeler arasında yerinizi alma imkanı buluyorsunuz.. Mesajınız, kitlelere ve kitaplıklara ulaşıyor. Müelliflerin isimleri kadar, Ülkeleri de onlarla birlikte her aşamada sergileniyor. Dolayısı ile, Ülke tanıtımı ve bilimsel imajını güçlendiren çok önemli bir dizi sergi sunum ve belge dünyayı dolaşıyor.

Bir sanatçı için de kalıcılık yönünde bir adım daha gerçekleşiyor .En tanınmış müzelerde, sergiler açılıyor dünyayı dolaşıyor projeler. Yıl boyunca yoğun reklamınızı yapıyorlar. Dünya

basını eserlerinizi basıyor, yayınlıyor...Ülkeniz, Üniversitenizin adı ürünle birlikte anılıyor. Bu çapta bir tanıtım para ile yapılabilecek faaliyetler olmadığı için bir para ödülü söz konusu değil. Ama ödül kazanan yaratıcı fikirler, toplumla bütünleşiyor, İlgili sektörlerin yeni arayışları size yönlenebiliyor. İşleriniz ve ilişkileriniz geliyor. Sayınız artıkça da , önce siz, sonra ülkeniz marka haline geliyor. 1 yıl sonunda ve bizim için mayıs 2008 de Newyork da ödül töreni ile süreç volitan projesi tanıtımı tamamlanıyor. Mücadele gene sürüyor .Ülkeler markalaşılıyor. Yaşam bir şekilde yeni ürünlerle şekil değiştiriyor. Bir zincir sessizce kapanıyor. Yeni yarışmalar başlıyor.

Gerçeğe dönüşmesiyle ilgili gelişmeler ?

Daha 1 yıl bu proje diğer ödül alan projeler gibi dünyanın ilgi odağı olacak, konuşulacak eleştirilecek ve tartışılacak . Görüşmeler başlayacak ! Avusturalya dan ve Hollanda dan hemen ilgilenen insanlar var.. Fransadan ise; yapılması konusunda oldukça ciddi bir teklif tarafımıza ulaşmış bulunuyor. Rusyadan 2 adet volitan satınalmak konusunda tarafımıza teklif iletilmiştir. Şu aşamada Fransızlar ile ;Ortaklık teklifi, yapım yeri konusundaki görüşmeler ile yoğun şekilde devam ediyor. Artık "kısmet" der eski denizciler..

Ülkemizde yapıldığını görmek bizim için ayrı bir onur olacaktır. Sonuçta, "volitan" bizim ülkemizde insanlığın geleceği için tasarlanmış ve dünyanın beğenisi kazanmıştır. Türkiye deki yat sektörü de; dünya çapında ise; Neden olmasın diyoruz.. Volitanın öyküsü; bir Akdeniz akşamı güneş batarken bir volitan sürüsü ile yarıştığını görmeden bitmeyecek sanıyorum ..

Son;

Designnobis hareketi içinde pek çok farklı alan için geliştirdiğimiz inovasyon değerine sahip "yeni" ürünler bir bütün olarak incelendiğinde, çizgisel ve fonksiyonel bir yaklaşım tutarlılığı olduğu ve bununda ; dışarıdan izlenebildiğini rahatlıkla görmek mümkündür. Bugün marka ol-

ma yolunda yürüyenlerin dikkat etmesi gereken belkide en önemli nokta budur. Yarın; Dünya pazarlarında da bir ulusal marka olabilmek için, bu ve benzeri çizgilerde ürün veren ve inovasyon değerine sahip buluş geliştirerek mücadele eden tasarımcı sayısının artması gerekmektedir. Bu konuda her ferde görev düşmektedir. Ülkemizde ; nelere, hangi şartlar altında ve ne şekilde değer verildiği hepimizin malumudur. Hedeflenen amaçlar gerçekleştirilir iken, bu ve benzeri açılımlar zaten bizleri motive eden unsurlar olarak değerlendirilmelidir. Başarıya sahip çıkanların, düşünmesi ve tartışması gereken ise; başarının aslında engel tanımayacağı gerçeği ile yüzleşmek olmalıdır. Gelecek kuşakların; tarihsel takıntılardan, ulusal zafiyetlerden ve duygusal hezayanlarından arınarak, bunların aslında hiç bir şekilde başarının önünde engel olamayacağı gerçeğini kavramalarına yardımcı olmak görevimizdir.

Bu perspektif içersinde; zor başarının tadı imkansızlıkta başkadır. Geçmiş efsanelerde yaşamak değil, hedeflenmesi gereken tek şey; gelecek için efsaneleri yaratan bir millet olmanın yolunu açmaktır.

► ÖZGEÇMİŞ

Hakan Gürsu 1959 yılında İstanbul'da doğdu. 1984 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi Endüstri Ürünleri Tasarım bölümünü birincilik ile bitirdikten sonra 1987 yılında Mimarlık Fakültesi Bina Bilgisi Ana Bilim dalında Yüksek Lisans derecesini aldı. 1988 yılında başladığı Doktora çalışmasına 1991 yılında Japonya'da proje çalışmaları ile devam etmiş ve 1996 yılında Doktora derecesini tamamlamıştır.

Mezun olduğu 1984 yılından itibaren katıldığı Ulusal ve Uluslararası yarışmalarda Mekan ve Ürün Tasarımları ile çeşitli ödüllere layık görülmüştür. Moskova ve Tokyo'da İç Mimarlık, Şehircilik ve Ürün Tasarım alanlarında değişik projelerde çalışmıştır. Japon Endüstri Tasarımcıları Derneği ile Japon hükümeti tarafından Tokyo Metrosu için geliştirdiği kentsel mobilye projesi

ile her yıl bir yabancı tasarımcıya verilen Pioneer of Design ödülüne, Ulusal ve Uluslararası Tasarım Yarışmalarında birçok ödüle layık görülmüştür.

Üniversite sanayii işbirliği çerçevesinde adına kayıtlı Endüstriyel ürün tescilli olan bir çok ürünün gerçekleştirilmesinde katkı sağlamıştır. Hakan Gürsu halen DOTÜ'deki görevine ve Desingnobilis'te ki çalışmalarını sürdürmektedir.